

Quant èsi cunvegnent da dar?

Daners da satg per uffants e giuvenils

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **L'entschatta da l'onn da scola datti puspè discussiuns davart ils daners da satg. Tanschi da dar be in zitg munaida u dovri gist ina nota?** «Ils auters survegnan bler dapli daners», audan geniturs savens da lur uffants – saja quai uss puncto daners da satg u pertutgant il rap ch'ins ha dà sin il viadi da scola. Ma quants raps cuvegni da dar? E cura duain ins insumma cumenzar a dar daners da satg? L'anr ha retschertgà en l'internet e sfeglià en il cudesch «Geldratgeber für Eltern und Kinder».

Cura?

L'entschatta da l'emprima classa para a bliers geniturs in bun mument per cumenzar a dar daners da satg. Ils uffants emprendan plaunsieu da quintar, e lura duain els er «administrar» ina pitschna summa da daners.

Ma quai na vala betg per tuts. Pertge i dat uffants d'emprima classa che na s'interesseschan anc betg per daners. Tar lezs uffants èsi cunvegnent da spetgar fin ch'els dumondan sez, u cumenzan ad avair giavischs spezial ch'els duessan pajer cun ils agens daners.

Saja quai en l'emprima classa u pli tard: Igl è bun, sch'els uffants pon far experientschas e ston tegnair chasa. Els dovran er ina cassa ed ina bursa. En la cassa pon els metter ils raps per spargnar, en la bursa quels per duvrar.

Quant?

I dat ina simpla regla. En l'emprima clas-

Anc in'otra proposta

1. classa	1 fin 1.50 francs l'emna
2. classa	1.50 fin 2 francs l'emna
3. classa	2 fin 2.50 francs l'emna
4. classa	2.50 fin 3 francs l'emna
5. e 6. classa	15 fin 25 francs il mais
6. e 8. classa	25 fin 35 francs il mais
9. classa	35 fin 50 francs il mais

Funtauna: www.money-net.ch

Stoi esser ina nota?

sa datti 1 franc l'emna, en la segunda classa 2 francs, en la terza 3 francs, en la quarta 4 francs etc. L'internet porscha plinavant da tuttas sorts tabellas cun indicaziuns variontas. Ma la regla «x classa = x francs» è bunamain pli pratica.

Cunzunt sch'ins ha plirs uffants, èsi ina metoda simpla e gista. La sora pitschna sa lura ch'ella obtegna exact tuttina bler sco ils dus frars pli vegls avevan survegni pli baud cura ch'els eran uschè vegls sco ella. Ed il frar mesaun na po betg pretender che la sora pitschna vegnia adina pupragnada ed obtegna dapli.

L'autozza dals daners da satg sto plinavant correspunder a la situaziun finanziaria ed a las isanzas da la famiglia, scriva la Cussegliazion da budget svizra sin sia homepage. Là vegn recumandà: «Igl

è bun da discurrer avertamain en famiglia davart la situaziun finanziaria.» Ils uffants dastgan savair, sch'els daners èn stgars, ed i na taschan betg per far hoppers.

Per tge?

Cun fixar ina summa n'èsi anc betg rugalà il problem. Per tge dastgan, duain u ston ils uffants duvrar ils daners da satg? Stoi tanscher per il viadi da scola, per ir a far bogn e per il kino? U datti per talas occasiuns anc in da tschintg suren?

E co statti cun il glatsch ed ils dultschims? Cumpran ils geniturs blier glatsch e dultschims, uschia ch'els uffants na dovran insumma mai cumprar insatge da litgar. E co èsi tar ils giuvenils cun ils custs dal telefonin? Quels procuran tar geniturs savens per testas cotschnas.

Cun fixar, tge ch'els uffants e giuvenils ston pajar sez, e tge ch'els geniturs cumpran u finanzieschan, vegn ins d'evitar sbarradas. Impurtant èsi da mintg'onn puspè «martgadar» e discutir danovamain la chaussa. Pertge ils basegns dals uffants sa midan onn per onn.

Telefonin?

Pertutgant ils custs per il telefonin: Intgins cussegliaiders proponan da dar als giuvenils ina summa fixa per il handy, per exempel ventg francs il mais. Sch'els telefonieschan dapli, ston els pajar il rest cun ils daners da satg.

In'otra schliaziun: Ils giuvenils ston gudagnar sez ils daners per il handy, ed els na dastgan betg duvrar daners da satg per quests custs. Uschia telefonieschan ils giuvenils pli spargnus, ed els emprendan

ch'ins sto prestar insatge per pudair giudair.

Models che van pli lunsch

Pli vegls ch'els uffants vegnan e pli fitg ch'els cusseglis pertutgant daners da satg divergeschan. Tschertins proponan da betg pli dar mintg'emna daners da satg, mabain pajar ina summa mensila. Auters cussegliaiders da dar als giuvenils dal stgalim aut in budget che cumpeglia er vestgadira e chalzers.

Tals models pretendan dals giuvenils ina gronda disciplina. Els ston esser en stan da spargnar per cumprar las stivlas u il mantel d'enviern. Quai n'è betg simpel en vista a las tentaziuns da consum. I dat giuvenils da scola che na vulan gnanca anc surpigliar questa responsabladad. Auters n'han er betg la chaschun dad ir a cumprar persuls chalzers e vestgadira.

«Geldratgeber für Eltern und Kinder». K-Tipp. 104 paginas. 25 francs. Turitg, 2007.

Tschintg reglas

La finamira cun dar daners da satg è ch'els uffants emprendan da tegnair chasa. Impurtant è ch'els geniturs restan stricts e na dattan betg credits, sch'i na tanscha betg per la cumpra desiderada. Ils uffants ston emprendre da spetgar e spargnar. La Cussegliazion da budget svizra dat or suandantas reglas:

- pajar regularmain ils daners da satg
- fixar, per tge ch'els daners ston tanscher
- ils uffants na ston betg dar pled e fatg, co ch'els dattan or ils daners
- betg malduvrar ils daners da satg sco med da pressiu
- dar nagins credits u gidar or supplementarmain cun daners

www.budgetberatung.ch u
www.swissfamily.ch

FOTO C. CADRUVI